

Oversættelse.

Fortrolig.

Dokument nr. II.

(1917)

Fra utenrikskomiteen.

Memorandum overlevert den norske gesandt i Washington av U. S. Foodcommissioner den 24de juli 1917.

Som følge av den samlede virkning, som de militære ødelæggelser og de militære behov, arbeidskraftens bortledning fra den produktive virksomhet, den mislykkede høst i flere distrikter, undervandsbaatenes herjinger og visse markeders avspærring ved de krigførende magters stridskræfter har frembragt, har de allierte magter nu et større behov for fødemidler og materialer fra de Forenede Stater end, hvad vor produktion kan tilfredsstille.

Til trods for det amerikanske folks bestræbelser for at øke produktionen og at indskränke forbruket saa meget som mulig opstaar der dog et underskud i forsyningen av mange varer, som er av væsentlig betydning for dem, som er vore forbundne mot Centralmagterne.

Det er selvsagt de Forenede Staters første pligt først at sørge for levnetsmidler og andre tilførsler til de allierte, og til den ende paalægger det amerikanske folk sig de yderste anstrengelser og selvopofrelser. Hvis derfor de Forenede Stater skal paata

sig at skaffe forsyninger til de nøytrale, vil dette, med hensyn til mange artikler, bety enten et avsavn paa de alliertes side, videre opofrelser fra det amerikanske folks side eller en bortledning av arbeidskraft og produktion fra krigens behov.

Det amerikanske folk har imidlertid ikke indlatt sig i krigen for nogen national vindings skyld, men i det haab, at de nøytrale nationers integritet gjennom ofrelsen av dets mænd og dets hjelpekilder vil kunne bli sikret, fri for farer, og desuten har det amerikanske folk som følge av sin menneskekjærlighet og følelsen av uforstyrret venskap den største omsorg for det norske folks velfærd.

Som følge herav vil antagelig det amerikanske folk paata sig yderligere ofre og endnu større anstrengelser for at øke sit eksportoverskud. Det er imidlertid kun billig, at det norske folk yder fuldgyldige gjentjenester ved at befordre det amerikanske folks velfærd. Endvidere synes det billig, at det amerikanske folks ofre ikke av det norske

folk direkte eller indirekte blir omsat til fordel for fienden. Man haaber derfor, at den kongelige regjering vil ta under alvorlig overveielse følgende anmerkninger, der angaar saadanne forføininger, som tilsigter at skaffe sikkerhet for, at det amerikanske folks ofre ikke bringes forgjæves:

A. Den Kongelige Norske Regjering maa gjøre enhver mulig anstrengelse for at ophjælpe produktionen inden sine egne grænser av fødevarer, fiskevarer og andre varer og for at sikre alle tilgjengelige forsyninger fra andre kantar og for at regulere forbruket med den største strengt ved at søke at undgaa spild og sløseri av enhver art. Det kan neppe ventes, at det amerikanske folk vil underkaste sig forcert arbeide og selvfornegtelse, medmindre ogsaa det norske folk gjør de yderste anstrengelser i samme retning.

B. Paa grund av de utilstrækkelige forsyninger, som vi selv og de med os allierte magter lider under, kan det ikke ventes, at det amerikanske folk vil skille sig av med sine forraad av fødevarer i større utstrækning end det minimum som vil dække det underskud av fødemidler, som maatte opstaa, tiltrods for at der er gjort de yderste anstrengelser i den ovenfor antydede retning. Det siger sig selv, at ved bestemmelse av dette minimum vil importen før krigen ikke længere være nogen korrekt maalestok for behovet, idet den forcerte produktion og det innskærkede forbruk gjør en saadan beregningsmaate helt uanvendelig. Det skulde derfor synes hensigtsmæssig at der straks blev foretat en beregning over Norges resurcer av fødemidler med hensyn til deres værdi i form av protein, fett og kulhydrater, og at forbruket blev beregnet efter et normalbehov pr. indbygger av disse vigtigste nødvendighetsstoffer.

Efter at ha foretat saadanne beregninger vilde man se, hvor stort det underskud i hvert av de tre stoffer er, som maa dækkes ved tilførsler fra utlandet,

og man vilde ogsaa se, i hvilken av disse tre store livsfordenigheter Norge producerer mere end, hvad det selv tiltrænger. De Forenede Staters regjering vilde med glæde sende en repræsentant til Norge, som kunde konferere med de norske myndigheter i anledning av de omhandlede beregninger.

C. I betragtning av de utilstrækkelige forraad av varer er det klart, at prisspørmaalet spiller en fuldstændig underordnet rolle i sammenligning med varerne selv. Endvidere er besiddelsen av disse varer av den største betydning i den hele strategi og krigsførsel og hvis det amerikanske folk, til skade for sine egne og de folks interesser, som er Centralmagternes fiender, skal skille sig av med sine forraad, kan den tjeneste, som det amerikanske folk saaledes yder det norske folk, ikke helt ækvivaleres ved salgsprisen. Der maa ydes det amerikanske folk eller dets allierte nogen gjentjeneste av tilsvarende værdi som den, der ydes av det amerikanske folk.

D. Det er klart, at det er av vital interesse for de Forenede Stater at hindre at tilførsler av enhver art naar fienden, og derfor berører skibningen av fødemidler fra Norge til Tyskland det amerikanske folk paa det ømfindtligste. Det synes derfor at være en rimelig forutsætning, at den kongelige regjering vil overta en garanti som utelukker enhver mulighet for, at amerikansk protein, fett eller kulhydrater eller andre stoffer direkte eller indirekte vil naa Tyskland fra Norge.

E. Der holdes i de Forenede Stater strengt paa, at der med anvendelse til fordel for fienden ikke blot menes den direkte forsendelse av oprindelig amerikanske varer, men ogsaa eksport til Tyskland av direkte eller indirekte omarbeidede varer eller anvendelse ved fabrikationen av saadanne varer eller anvendelse som erstatning, direkte eller indirekte, for norske produkter, som maatte bli eksportert til Tyskland. Et træffende eks-

empel i saa henseende vilde det være, om førstoffer blir importert til Norge fra de Forenede Stater, og den protein og de fettstoffer, som blev utvundet derved, blev gjenutført til Tyskland. Og en gjenutførsel i form av fødevarer vilde under disse omstændigheter i virkeligheten være til større skade for amerikanske interesser, end om førstofferne selv var blitt sendt, som de var, til fienden, da der paa den omhandlede maate ikke blot leveres fienden amerikanske produkter, men ogsaa norsk arbeide. Paa den anden side ønsker det amerikanske folk ikke at gjøre noget brud paa de store humanitære principper, som det har befulgt under hele krigen, og er villig til at ta under overveielse enhver rimelig og effektiv fremgangsmaate, hvorved norske produkter som ikke skylder Amerika sin oprindelse, maatte bli anvendt i rent humanitære øiemed til at avhjelpe kvinders og barns behov selv inden fiendtlig territorium.

Som følge av den store uttømmelse av de Forenede Staters forsyning av levnetsmidler stammende fra høsten 1916 finder de Forenede Staters regjering, at den stilling, hvori dets folk befinner sig fra nu av indtil den nye høsts ankomst, paakalder dens alvorligste oppmerksomhet, og den nuværende situation er derfor av den art, at den kræver en øieblikkelig begrænsning av ekspor-

ten av beholdningerne til det blotte minimum, som kræves under hensyntagen til de i Norge eksisterende beholdninger. Og for at de Forenede Staters regjering kan samarbeide med den kongelige regjering under dette mellemrum vilde de Forenede Staters regjering sette pris paa at motta underretning med hensyn til enhver vare, som ønskes eksportert angaaende:

1. beholdningen av vedkommende vare i Norge,
2. det kvantum, som er underveis,
3. det i de Forenede Stater beroende kvantum, som eies av Norge eller norske borgere, samt det sted hvor samme beror.

G. De Forenede Stater forelægger det ovennævnte grundlag til den kongelige regjering overveielse og haaber oprigtig, at den kongelige regjering vil se sig istand til at akseptere samme, og imidlertid ønsker de Forenede Staters regjering at bemerke følgende:

I paavente av en gjensidig overenskomst paa det ovennævnte grundlag maa enhver eksport til Tyskland av fødemidler av hvilkensomhelst art tages med i beregning som en formindskelse av de forraad som staar til det norske folks raadighet, og det kan ikke paa regnes, at denslags formindskelser vil bli betraktet som en del av det underskud, som senere blir at levere fra de Forenede Stater.

Bilag til U. S. memorandum av 27de juli 1917.

I. Hvete, rug, byg, havre, mais, boghvete, ris, sorghum samt mel og andre produkter derav:

Sukker, raat og raffinert,
Poteter og tørrede belgfrugter (herunder erter, bønner o. lign.).

A. Beholdning av hver av de ovennævnte produkter:

1. Hvor meget er der for øieblikket i Norge:

- a. Norsk eiendom?
- b. Utenlandsk eiendom?

2. Paa vei for transit over Norge, med oppgivelse av skib, utklaringshavn og bestemmelsessted.

3. Norsk eiendom i utlandet eller kontrahert der, specificert for de enkelte lande med oppgivelse

av den pris som er betalt eller stipulert.

B. Produktion i Norge av hver av de ovennævnte varesorter:

1. Aarlig for 1911—1916 inkl.?
2. Anslagsvis for 1917?

C. Forbruk i Norge av hver av de ovennævnte varesorter:

1. Aarlig for 1911—1916 inkl.?
a. Til menneskeføde?
b. Til fôr?
2. Anslagsvis for 1917?
a. Til menneskeføde?
b. Til fôr?

D. Utførsel fra Norge av hver av de ovennævnte varesorter, med opgivelse av bestemmelsesland:

1. Aarlig for 1911—1916 inkl.?
2. Anslagsvis for 1917?

II. Planter hvorav kan utvindes olje, frø og kjerner derav, samt alle slags oljer, fettstoffer eller hvilkesomhelst andre substanser som kan fremstilles derav (hvoriblandt særlig bomuldsfrø, palme-kjerner, solsikkefrø, soya bønner, linfrølje, raa eller rafinert, samt oljekaker og mel herav; kornavfald, d. v. s. den tilbakeblevne del av kornet etter uttrækningen av melet (herunder indbefattet alle substanser under forskjellige betegnelser som klid, kringlemel, dernæst-mel etc., der falder under denne gruppe);

halm, (herunder de forskjelligste arter av høi, straa, ensilage, kløver, vikke, belgfrugter etc.);

let bedærvelige grønsaker (herunder alle slags kaal, blomkaal, bede, mango, gulerøtter, næper, spinat, underjordisk kaalrabi, rosenkaal, ertor, bønner, kaalrabi etc.):

A. Beholdning av hver av de ovennævnte produkter:

1. I Norge for nærværende:
 - a. I norsk besiddelse?
 - b. I utenlandsk besiddelse?
2. Paa vei for transit over Norge, med opgivelse av skibets navn,

utklaringshav og bestemmelsesland.

3. Norsk eiendom i utlandet eller kontrahert der, specificert under de enkelte lande med opgivelse av den pris som er betalt eller stipulert.

B. Indførsel til Norge av hver av de ovennævnte varer med opgivelse av oprindelsesland:

1. Aarlig for 1911—1916 inkl.?
2. Anslagsvis opgave over hvad der ansees for absolut nødvendig for 1917?

C. Utførsel fra Norge av hver av de ovennævnte varer med opgivelse av bestemmelsesland:

1. Aarlig for 1911—1916 inkl.?
2. Anslagsvis for 1917?

III. Levende kvæg (med særskilt opgivelse av okser, tyrer, kalver under et aar gamle, kvæg under to aar gamle og melkekjør, svin, faar, gjeter, hester:

A. Beholdning i Norge av hver av de ovennævnte dyr:

1. For øieblikket?
2. Aarlig for 1911—1916 inkl.?

B. Hvor stor avkastning av nedennævnte produkter gav hver av de omhandlede dyr for aarene 1911—1917 inkl. efter almindelig brukelig vekt og maal:

1. Kjøt, av slagte,
2. Melk,
3. Smør,
4. Ost,
5. Fett og olje (inkl. fleck, oleo olje, oleo margarin etc.).

C. Indførsel til Norge av hver av de ovennævnte produkter, med opgivelse av oprindelsesland:

1. Aarlig for 1911—1916 inkl.?
2. Anslagsvis opgave over hvad ansees for absolut nødvendig for 1917?

D. Utførsel fra Norge av hver av de ovennævnte produkter, med opgivelse av bestemmelsesland:

1. Aarlig for 1911—1916 inkl.?

2. Anslagsvis for 1917?

IV. Kjøf, fett eller olje, utvundet av okse, svin, faar, gjet, hest (av særlig vigtighet tilberedt oksekjøt, tilberedt svinekjøt, skinker, baugstykker, flesk, pølser, svinefett, oleo, smør, ost, melk, kondensert eller frisk, voks, glycerin og lysfett):

A. Indførsel til Norge av hver av de ovennævnte produkter, med opgivelse av oprindelseslandet:

1. Aarlig for 1911—1917 inkl.?

2. Anslagsvis opgave over hvad ansees for absolut nødvendig for 1917?

B. Utførsel fra Norge av hver av de ovennævnte produkter med opgivelse av bestemmelseslandet:

1. Aarlig for 1911—1916 inkl.?

2. Anslagsvis for 1917?

V. Fisk:

A. Fanget i norsk ferskvand og paa norsk sjøterritorium eller av norske undersaatte i aapen sjø (i tons):

1. I aaret 1916?

2. De første seks maaneder av 1917?

B. Indført til Norge, med opgivelse av oprindelsesland og angit i tons i løpet av:

1. Aaret 1916?

2. De første seks maaneder av 1917?

C. Utført fra Norge, med opgivelse av bestemmelsesland og angit i tons i løpet av:

1. Aaret 1916?

2. De første seks maaneder av 1917?

D. Hvilke mængder av fiske- og havdyrprodukter (særlig av betydning skind, fiskeskeletter, tran og andre produkter av vanddyr) blev utført (med opgivelse av bestemmelsesland) i løpet av:

1. 1916?

2. De første seks maaneder av 1917?

VI. Hvor mange pund av vegetabilsk eller mineralsk fett til industribruk blev:

A. Indført til Norge aarlig i 1911—1917 inkl. og fra hvilke lande?

B. Utført fra Norge aarlig i 1911—1917 inkl. med opgivelse av bestemmelseslande?

VII. Hvor mange pund saape aarlig i 1911—1917 inkl. blev:

A. Fabrikert i Norge?

B. Indført til Norge, og fra hvilke lande?

C. Utført fra Norge, og til hvilke lande?

VIII. Hvilke mængder av følgende varer (med opgivelse av vanlige vegttal) blev utført fra Norge og til hvilke lande i løpet av:

1. Aaret 1913?

2. Aaret 1916?

3. De første seks maaneder av 1917?

Metaller, mineraler, ertser og produkter herav (saasom jernmalm, jern, jernkoncentrater, staal, maskineri og dele derav, svovlkis og kisavbrand, kobber, aluminium, antimon, tin, zink, feldspat og kisel, krom, mangan, nikkel, molybdæn, tungsten, wolfram og deres ferrolegeringer).

Alle slags kemikalier (saasom svovlsyre, tjæreolje, calcium carbid, calcium cyanamid, ammonium, perklorat, nitrater, nitriter, sulfater, sulfiter, harpiks, garvematerialer, kinabark og andre droger).

Tekstilvarer, fottøi og andre klædesplag, uld, bomuld, lin og andre vegetabilske fibre.

Trælaster, træmasse og alle slags produkter derav.

Er der eller har der været utøvet nogen kontrol av den norske regjering med nogen av foranstaaende artikler, stoffer eller materialer ved regulering av fordelingen eller

pristfastsættelse (maksimal- eller minimalpriser) og i bekræftende fald, meddel alle oplysninger om hvert enkelt tilfælde?

Er der eller har der i Norge siden krigens begyndelse været noget forbud i virksomhed mot utførsel, indførsel eller transit av nogen av de foranstaaende artikler, stoffer eller materialer enten til Tyskland eller de allierte og i bekræftende fald gjør rede

for hvert enkelt tilfælde og de bestemmelser som gjælder for dette?

Anm. Svarene paa de ovennævnte spørsmål ønskes klassificert i det mindste saa detaljert som i den officielle toldstatistik og hvis ikke der skulde være adgang til statistik meddel da opgaverne saavidt mulig anslagsvis.